

Mai Kivelä vas ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä naisjärjestöille NJKL, NYTKIS ry ja Monika-Naiset liitto ry (500 000 euroa)

Eduskunnalle

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseen tähtäävä kansalaisjärjestötoiminta Suomessa on turvattava ja määrärahoja nostettava edellisen vuoden tasolle (*Talousarvio 2020: 29.10.51 918 000 euroa. Talousarvioesitys 2021: 29.10.51 268 000 euroa*). Viime vuosina eduskunta on budjettikäsittelyssään nostanut kolmen suuren nais- ja tasa-arvojärjestön määrärahat paremmalle tasolle. Voimavarojen pysyvyyttä ei kuitenkaan ole pystytty turvaamaan pitkäjänteisesti, mikä aiheuttaa suuria haasteita suunnitelmalliselle ja määrätietoiselle tasa-arvotyölle. Naisjärjestöjen valtionavustus on ollut muihin kansalaistoiminnan kansallisiin kattojärjestöihin verrattuna matala. Valtionavustus perustuu vuoden 2007 jälkeen lakiin eräiden naisjärjestöjen valtionavusta (663/2007), juuri pitkäjaksoisemman voimavarojen kehittämisen mahdollistamiseksi. **Naisjärjestöjen valtionapu tulee saada pysyvästi korkeammalle tasolle.** Valtion talousarviossa vuonna 2020 naisjärjestöjen valtionavut olivat yhteensä 918 000 euroa (Naisjärjestöjen Keskusliitto 510 000 euroa, Nytkis ry 299 000 euroa, Monika-Naiset liitto ry 109 000 euroa).

Hallituksen tasa-arvo-ohjelma tavoittelee Suomesta tasa-arvon kärkimaata. Kansalaisjärjestöjen vaikuttamistyö edistää omalta osaltaan tämän tavoitteen toteutumista ja luo yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa, niin politiikassa, taloudessa kuin hallinnossa, rakenteita ja osaamista tasa-arvon toteuttamiseksi. Kuten tiedämme, tasa-arvo ei synny itsestään. Vaikka tasa-arvotyöllä on Suomessa pitkät perinteet, jäljellä on vielä monia haasteita. Monessa Euroopan maassa asenteet sukupuolten tasa-arvoa ja naisten oikeuksia kohtaan ovat kiristyneet ja tasa-arvotyötä tekevien järjestöjen toimintamahdollisuuksia on kavennettu.

Vuonna 1911 perustettu **Naisjärjestöjen Keskusliitto (NJKL) — Kvinnoorganisationernas Centralförbund (KOC)** on sukupuolten välistä tasa-arvoa, naisten oikeuksia ja tyttöjen ja naisten ihmisoikeuksia edistävien naisjärjestöjen kattojärjestö ja yhteistyöfoorumi. Naisjärjestöjen Keskusliitto toimii tiiviissä yhteistyössä jäsenjärjestöjen, yhteistyökumppanien ja sidosryhmien kanssa sukupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien lisäämiseksi yhteiskunnassa. Keskusliitto on aktiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaja, ajankohtainen viestijä ja laajasti verkostoitunut toimija kansallisesti ja kansainvälisesti. Naisjärjestöjen Keskusliittoon kuuluu 65 jäsenjärjestöä, joissa on yhteensä yli 400 000 jäsentä. Liitto on moniäänisesti yhteistyössä toimiva, rohkeasti kantaa ottava ja puoluepoliittisesti sitoutumaton. Naisjärjestöjen Keskusliitto täyttää 110 vuotta 2021 ja vaikuttaa yhdessä jäsenjärjestöjensä ja kumppanitahojen kanssa teemalla laajasti Naisjärjestöjen Suomi — paras kaikille!.

Talousarvioaloite TAA 132/2020 vp

Naisjärjestöt Yhteistyössä — Kvinnoorganisationer i Samarbete (NYTKIS) ry on kattojärjestö, johon kuuluvat eduskuntapuolueiden naisjärjestöt sekä Naisasialiitto Unioni, Naisjärjestöjen Keskusliitto ja Sukupuolentutkimuksen seura. NYTKISin puoluerajat ylittävä yhteistyö on kansainvälisestikin uniikki malli. NYTKIS tarkoituksena on tasa-arvon ja tasa-arvopolitiikan edistäminen sekä naisten poliittisen aseman parantaminen ja naisten vaikutusvallan lisääminen yhteiskunnassa ja päätöksenteossa. Yhdistys edistää naisten ihmisoikeuksia ja seuraa alan kansainvälisten sopimusten toimeenpanoa Suomessa. Yhdistys toimii jäsenjärjestöjensä yhteistyöelimenä kansallisissa ja kansainvälisissä asioissa. NYTKISillä on 17 alueellista toimikuntaa ulottuen Espoosta Kemiin ja Tornioon. NYTKIS edustaa Suomea suuressa eurooppalaisessa kattojärjestössä European Women's Lobbyssä.

Monika-Naiset liitto ry on maahanmuuttajanaishjärjestöjen ja monikulttuurista naistyötä tekevien järjestöjen kattojärjestö, joka on perustettu vuonna 1998. Liitolla on 15 jäsenjärjestöä, jotka edustavat eri puolilta maailmaa Suomeen muuttaneita naisia. Liitto toimii asiantuntijana ja tekee työtä maahanmuuttajanaisten tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen aseman parantamiseksi. Se on ainoa toimija Suomessa, joka tarjoaa nais erityisiä palveluja väkivaltaa kokeneille ja kotoutumisen tukea tarvitseville naisille. Näitä palveluja tarjotaan valtakunnallisesti n. 20 eri kielellä Kriisikeskus Monikassa, Turvakoti Monassa ja Kotoutumiskeskus Monikassa.

Vaikka naisjärjestöissä tehdään laajaa vapaaehtoistyötä ja on totuttu toimimaan pienillä budjeteilla, resurssien vähäisyys vaikuttaa merkittävästi tasa-arvotyön laajuuteen ja prosesseihin. Resurssien vähyyden vuoksi ei ole mahdollista toimia toivotulla tasolla esimerkiksi vaikuttamis- ja viestintätyössä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Naisjärjestöjen Keskusliitolla on 7 vakituista työntekijää, joista kolme on vakinaistettu vuonna 2020. NYTKIS ry:llä on kolme vakinaista työntekijää, väliaikainen lisärahoitus on toisinaan tehnyt mahdolliseksi palkata esim. kampanjatyöntekijöitä määräaikaiseen työsuhteeseen. Monika-Naiset liitto ry:llä on 38 työntekijää, joista suurin osa tekee asiakastyötä (STEA-rahoitus, STM/THL valtionapu turvakotitoimintaan). Muuhun maahanmuuttajataustaisten naisten tasa-arvoista asemaa edistävään työhön (koulutus- ja vaikuttamistyö, kansainvälinen toiminta, jäsenjärjestöjen tukeminen, kehittämistyö) kohdennetut resurssit ovat pienet. OKM:n valtionavulla on voitu rahoittaa kahden vakituisen työntekijän työpanos.

Naisjärjestöt ovat tasa-arvon arvostettuja toimijoita ja asiantuntijoita. Naisjärjestöjen Keskusliiton toiminta on viime vuosina uudistunut ja lisääntynyt. Naisjärjestöjen Keskusliitolla on laaja aktiivinen järjestökenttä, ja liiton toiminta on muuttunut vapaaehtoisuuteen pohjautuvasta aktivismista sukupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien ammattimaiseksi ja aktiiviseksi osajaksi, asiantuntijaksi ja viestijäksi. Tarve rahoitukselle on todella suuri. **Naisjärjestöjen Keskusliiton vaikuttamis- ja viestintätyö on erityisen tärkeää juuri nyt, kun hallitusohjelmassa on laajasti sukupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien teemoja ja keskeisiä uudistuksia sekä hallituksen kunnianhimoista tasa-arvo-ohjelmaa ollaan toteuttamassa.** Näemme, että naisjärjestöillä on tässä työssä keskeinen rooli. Emme pärjää ilman, että meillä on vahvoja järjestöjä, jotka ajavat tasa-arvopolitiikkaa.

Naisjärjestöjen Keskusliiton ja tasa-arvoasiain neuvottelukunnan 100 tasa-arvotekoa -hanke ja jatkohanke **Tasa-arvotekojen vaikuttavuutta** ovat olleet menestyksekkäitä. Tasa-arvotekojen

Talousarvioaloite TAA 132/2020 vp

vaikutus suomalaisessa yhteiskunnassa on suuri. Mukana on organisaatioita ja korkean tason vaikuttajia yhteiskunnan kaikilta aloilta, ja tasa-arvotekoja on satoja. Teemoina ovat johtajuus, media ja teknologia. Yhteiskunnan eri alojen tasa-arvotekojen verkostot ovat toimivat ja toimijoilla suuri kiinnostus sukupuolten tasa-arvon lisäämiseen.

NJKL on perustettu vuonna 1911 kansainvälisen ICW (International Council of Women) -järjestön Suomen osastoksi. Tällä hetkellä NJKL:llä ei kuitenkaan ole omia varoja kansainväliseen toimintaan. Juuri kansainvälisen kehityksen ja keskustelun seuraaminen ja lukuisiin sitoutumiimme kansainvälisiin sopimuksiin vastaaminen on välttämätöntä. Pekingin naisten oikeuksien julistukseen ja toimintaohjelmaan liittyen NJKL on valmistellut yhteistyössä yli 40 kansalaisjärjestön kanssa Suomen sukupuolten tasa-arvon tilan laajan raportin, jonka suositusten mukaisesti vaikutetaan vuonna 2021. Samoin Suomi on Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajamaa ja Suomi hakee YK:n ihmisoikeusneuvoston jäseneksi. On Suomen kannalta välttämätöntä antaa oma panos sukupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien kansainväliseen yhteistyöhön.

Monika-Naiset liitto ry on edelleen ainoa tasa-arvo- ja väkivaltatyötä tekevä maahanmuuttajanaistoimijoiden kattojärjestö Suomessa, joka toimii kohderyhmän edunvalvojana. Maahanmuuttajanaisten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisessa on Suomessa edelleen monia rakenteellisia ja asenteellisia esteitä: moninkertainen syrjintä ja väkivalta verrattuna kantaväestön naisiin, korkea työttömyys, erityisesti lapsiperheiden köyhyys, vähäinen osallisuus ja edustus yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa. Mm. nämä syyt estävät naisten oikeuksien toteutumista. Myös koronakriisin taloudelliset ja sosiaaliset seuraamukset osuvat kovimmin näihin, jo valmiiksi heikoimmassa asemassa oleviin naisiin. Ne aiheuttavat eriarvoistumista ja ulkopuolisuutta, jonka myötä perheiden ja yhteisöjen kansanterveydelliset ja sosiaaliset ongelmat kasautuvat. Toiminnallamme puututaan näihin epäkohtiin. Tasa-arvotyölle maahanmuuttajanaisten parissa on iso valtakunnallinen kysyntä ja tilaus. Toiminta ennaltaehkäisee syrjäytymistä, mikä on myös taloudellisesti halvempaa kuin korjaava työ.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 500 000 euroa momentille 29.10.51 valtakunnallisille naisjärjestöille NJKL, NYTKIS ja Monika-Naiset liitto ry.

Talousarvioaloite TAA 132/2020 vp

Helsingissä 16.10.2020

Mai Kivelä vas
Pia Lohikoski vas
Veronika Honkasalo vas
Juho Kautto vas
Johannes Yrttiaho vas
Katja Hänninen vas
Jari Myllykoski vas
Jussi Saramo vas
Matti Semi vas
Paavo Arhinmäki vas